

بزرگترین صنعت بیمه در اروپا

گزارش صنعت بیمه در انگلیس

● ابوالقاسم راه چمنی

به سمت پرنس ولز منصوب می‌شود، تا امروز نیز باقی مانده است. از سال ۱۶۰۳ انگلیس و اسکاتلند تحت فرمان یک پادشاه بودند ولی پارلمان‌های جداگانه‌ای داشتند. تا یک صد سال پس از این تاریخ، انگلیس و اسکاتلند تفاوت‌های مذهبی و سیاسی زیادی با یکدیگر داشتند و سرانجام در سال ۱۷۰۷ با وحدت انگلیس و اسکاتلند «بریتانیای کبیر» (Great Britain) تشکیل شد که پارلمان واحدی داشت.

آنگلو-نورمن‌ها در سال ۱۱۷۰ به سرزمین ایرلند حمله کردند که سبب شد قرن‌ها این منازعات ادامه پیدا کند. در سال‌های نخستین قرن هفدهم، جمعیت زیادی از اسکاتلند و انگلیس در شمال ایرلند اسکان داده شدند. پس از شکست ایرلند، این سرزمین تحت قلمرو بریتانیا درآمد. سرانجام در اول ژانویه سال ۱۸۰۱ و با تصویب قانونی، وحدت «بریتانیای کبیر» و ایرلند محقق شد و نام «پادشاهی متحد» (United Kingdom) بر آن نهاده شد. البته مبارزات مسلحانه برای کسب استقلال در ایرلند تا قرن بیستم ادامه یافت. «معاهده آنگلو- ایرلند» در سال ۱۹۲۱ «کشور ایرلند آزاد» را بنا نهاد که پس از جنگ جهانی دوم به جمهوری تبدیل شد. شش منطقه در شمال ایرلند که

پیشینه تاریخی

کشوری که در زبان فارسی امروزه انگلیس نامیده می‌شود، نام اصلی آن «پادشاهی متحده» (United Kingdom) است. امپراتوری روم این سرزمین را در سال ۵۵ قبل از میلاد مورد هجوم قرار داد و آن را فتح کرد. این تهاجم سبب شد بریتانیا بیشتر جذب اروپا شود. با افول قدرت امپراتوری روم، این سرزمین مجدداً در قرن پنجم و ششم پس از میلاد مورد تهاجم اقوام آنگلو، ساکسون و جوت‌ها قرار گرفت و سرانجام نورمن‌ها در سال ۱۰۶۶ آن را فتح کردند. در دوره حکومت نورمن‌ها، بریتانیا از دست اندازی سایر اقوام مصون ماند و نهادهای سیاسی و اداری، که بعدها به مشخصه اصلی آن تبدیل شد، در این سرزمین نضج گرفت.

ولز در غرب انگلیس و اسکاتلند در شمال آن دو سرزمین مستقلی بودند که در مقابل حکومت انگلیسی‌ها مقاومت می‌کردند. انگلیس سرانجام توانست در سال ۱۲۸۲ میلادی و در زمان حکومت ادوارد اول ولز را تصرف کند. ادوارد اول برای دلجویی از ولزی‌ها پسر خود را در سال ۱۳۰۱ به سمت پرنس ولز منصوب کرد. این سنت، که بزرگ‌ترین فرزند پسر پادشاه بریتانیا

عمدتاً پروتستان بودند جزو قلمرو «پادشاهی متحد» باقی ماندند.

موقعیت جغرافیایی

این کشور در اروپای غربی واقع شده و شامل دو قلمرو جزیره‌ای است که یکی سرزمین اصلی و دیگری یک ششم ایرلند را تشکیل می‌دهد. این کشور ۲۴۴۸۲۰ کیلومتر مربع مساحت دارد که ۲۴۱۵۹۰ کیلومتر مربع آن خشکی و ۳۲۳۰ کیلومتر مربع آن دریاست. از مجموع خشکی‌های این کشور ۲۳/۴۶ درصد قابل کشت است.

انگلیس ۶۰ میلیون نفر جمعیت دارد که ۱۸ درصد آن را صفر تا ۱۴ ساله‌ها، ۶۶ درصد آن را ۱۵ تا ۶۴ ساله‌ها و ۱۶ درصد آن را کهنسالان بالای ۶۵ سال تشکیل می‌دهند. میانگین سنی جمعیت مذکور ۳۹ سال و میانگین سنی جمعیت مؤنث ۳۸ سال است. نسبت رشد سالانه جمعیت نیز ۲۸ صدم درصد است. میانگین عمر در مردان ۷۶ سال و در زنان ۸۱ سال است.

وضعیت اقتصادی

انگلیس یکی از قدرت‌های بزرگ اقتصادی در عرصه تجارت و فعالیت‌های بین‌المللی است. در دو دهه گذشته سیاست‌های دولت بر کاهش تصدی‌گری استوار بوده و برای گسترش برنامه‌های رفاه اجتماعی تلاش کرده است.

بخش کشاورزی بسیار گسترده و مکانیزه است و براساس استانداردهای اروپا کارایی و بهره‌وری بالایی دارد. محصولات کشاورزی ۶۰ درصد نیازهای غذایی کشور را تأمین می‌کنند. ۲ درصد نیروی کار در بخش کشاورزی اشتغال دارد. محصولات عمده کشاورزی شامل غلات، دانه‌های روغنی، سیب‌زمینی، سبزیجات، گوشت گاو، گوسفند، طیور و ماهی است.

انگلیس دارای ذخایر بزرگ ذغال سنگ، گاز طبیعی و نفت است. تولید انرژی در ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی نقش دارد که از این جهت در میان کشورهای صنعتی جزو اقتصادهایی به شمار می‌رود که انرژی نقش بسیار مهمی در تولید ناخالص داخلی آن دارد. این کشور در سال ۲۰۰۳ روزانه ۲/۳۹۳ میلیون بشکه نفت تولید می‌کرد که ۱/۷۲۲ میلیون بشکه آن در داخل مصرف می‌شد. منابع اثبات شده نفت آن ۴/۵ میلیارد بشکه است. انگلیس در سال ۲۰۰۱، ۱۰۵/۹ میلیارد متر مکعب گاز تولید می‌کرد و ذخایر اثبات شده گاز آن ۷۱۴/۹ میلیارد متر مکعب است.

خدمات و به ویژه بانکداری، بیمه و خدمات بازرگانی بیشترین سهم را در تولید ناخالص ملی دارد و بخش صنعت به تدریج نقش خود را از دست می‌دهد. به گونه‌ای که در سال ۲۰۰۵ سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص ملی ۱/۱ درصد، صنعت ۲۶

درصد و خدمات ۷۲/۹ درصد بوده است.

به دلیل رکود اقتصاد جهانی، در سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳ از رشد تولید ناخالص داخلی در انگلیس کاسته شد. از سوی دیگر به دلیل افزایش ارزش پوند و اصلاحات اقتصادی، صادرات محصولات صنعتی انگلیس در این سال‌ها کاهش یافت. البته اقتصاد این کشور در سال ۲۰۰۴ توانست خود را را بازیابد و ۳/۲ درصد رشد کند اما نسبت رشد در سال ۲۰۰۵ به ۱/۸ درصد کاهش یافت. به رغم این کاهش، هنوز هم اقتصاد این کشور در میان کشورهای اروپایی قدرتمند است و تورم، نرخ سود و میزان بیکاری در آن اندک است. به گونه‌ای که نسبت بیکاری در سال ۲۰۰۵ میلادی ۴/۷ درصد و تورم ۲/۲ درصد بوده است. وضعیت نسبتاً مناسب اقتصادی انگلیس، دولت این کشور را در پیوستن به «اتحاد مالی و اقتصادی اروپا» با دشواری مواجه کرده است. منتقدان معتقدند اقتصاد کشور با خارج ماندن از این اتحادیه مالی و اقتصادی عملکرد خوبی دارد. آنان همچنین به نتایج نظرسنجی‌هایی اشاره می‌کنند که اکثریت مردم مخالف پیوستن به یورو، واحد پول اروپایی هستند.

محصولات صنعتی این کشور شامل ماشین‌آلات صنعتی، تجهیزات برق، الکترونیک و مخابرات، تجهیزات راه‌آهن، کشتی‌سازی، هواپیماسازی، خودروسازی و قطعات یدکی خودرو، فلزات صنعتی، مواد شیمیایی، کاغذ و محصولات کاغذی، فرآوری مواد غذایی، منسوجات و لباس است.

انگلیس در سال ۲۰۰۵، ۳۷۲/۷ میلیارد دلار کالا و محصول صادر کرده است. مهم‌ترین مقاصد صادراتی آن در سال ۲۰۰۴ این کشورها بوده‌اند: آمریکا (۱۵/۳ درصد)، آلمان (۱۰/۸ درصد)، فرانسه (۹/۲ درصد)، ایرلند (۶/۸ درصد)، هلند (۶ درصد)، بلژیک (۵/۱ درصد)، اسپانیا (۴/۵ درصد)، ایتالیا (۴/۲ درصد).

این کشور در سال ۲۰۰۵ میلادی ۴۸۳/۷ میلیارد دلار کالا و محصول وارد کرده است. مهم‌ترین کشورهایی که انگلیس واردات خود را از آنها انجام داده است به این شرح است: آلمان (۱۳ درصد)، آمریکا (۹/۳ درصد)، فرانسه (۷/۴ درصد)، هلند (۶/۶ درصد)، بلژیک (۴/۹ درصد)، چین (۴/۳ درصد) و ایتالیا (۴/۳ درصد).

صنعت بیمه

کشور انگلیس سابقه طولانی در صنعت بیمه دارد، به گونه‌ای که مثلاً شرکت بیمه لویدرز در سال‌های آغازین قرن هجدهم (۱۷۰۰ میلادی) تشکیل شد و در مدت قریب به سه قرن فعالیت خود امروز به یکی از بزرگترین شرکت‌های بیمه اتکالی جهان تبدیل شده است. بیمه‌های دریایی در انگلیس رشد و توسعه

کشور است. این صنعت نقش مهمی در تأمین اشتغال و کسب درآمدهای خارجی کشور دارد. صنعت بیمه به دیگر بخش‌های اقتصادی کشور کمک می‌کند تا در مقابل خطرات از خود محافظت کنند و به اقشار مختلف جامعه نیز خدمات متنوعی همانند بیمه‌های اتومبیل، بیمه‌های منزل، آتش‌سوزی، بازنشستگی، بیمه عمر و... ارائه می‌کند.

صنعت بیمه انگلیس بزرگ‌ترین صنعت بیمه در اروپاست و در جهان مقام سوم را در اختیار دارد. در این صنعت حدود ۳۳۹ هزار نفر به صورت مستقیم یا غیر مستقیم اشتغال دارند که یک سوم شغل‌های موجود در بخش خدمات مالی اقتصاد انگلیس را تشکیل می‌دهد. صنعت بیمه انگلیس حدود ۱۷ درصد سرمایه‌گذاری‌های بازار بورس لندن را در اختیار دارد. این صنعت روزانه حدود ۱۵۶ میلیون پوند به بیمه‌گذاران بیمه‌ای زندگی و بازنشستگی پرداخت می‌کند و روزانه حدود ۵۴ میلیون پوند به دیگر بیمه‌گذاران می‌پردازد.^۱

در صنعت بیمه انگلیس ۱۱۶۷ شرکت مجوز فعالیت بیمه‌ای دارند. از این میان ۸۷۰ شرکت در بخش بیمه‌های عمومی (مانند بیمه‌های اتومبیل، بیمه‌های منازل مسکونی و دیگر بیمه‌های بازرگانی) و ۲۳۷ شرکت در بخش بیمه‌های بلندمدت (مانند بیمه‌های عمر و بازنشستگی) فعالیت می‌کنند. ۶۰ شرکت نیز در هر دو بخش فعالیت دارند. بنابراین بازار بیمه انگلیس بسیار رقابتی است.

بیمه‌های اموال

در سال ۲۰۰۳ بیمه‌های اموال ۲۶ درصد مجموع حق بیمه‌های دریافتی (به جز پورتنوی لویدرز) را تشکیل می‌داد. در همین سال خسارات پرداختی بیمه‌های اموال ۱۷ درصد مجموع خسارات پرداختی را تشکیل می‌داد. در سال ۲۰۰۴ مجموعاً ۲۰۵۲ میلیون پوند خسارت در بخش بیمه‌های اموال پرداخت شد. از این رقم ۱۱۹۴ میلیون پوند آن به بیمه‌های منزل و ۸۵۸ میلیون پوند آن به بیمه‌های اموال تجاری پرداخت گردید.

خسارات ناشی از وضعیت آب و هوایی در سال ۲۰۰۴ در پایین‌ترین میزان خود از سال ۱۹۹۵ به این طرف بوده است. خسارات ناشی از سیل‌های تابستانی اندک بود. به دلیل جاری شدن سیل در نیمه نخست ژانویه ۲۰۰۵ در اسکاتلند و شمال انگلیس، به نظر می‌رسد خسارات بلایای طبیعی در

یافت. آتش‌سوزی بزرگ شهر لندن در سال ۱۶۶۶ سبب شکل‌گیری و گسترش بیمه آتش‌سوزی در لندن شد و سپس از آنجا به سایر نقاط جهان راه یافت.

امروزه صنعت بیمه در جهان بسیار گسترش یافته است به گونه‌ای که خدمات حفاظتی و حمایتی در برابر ریسک‌هایی را ارائه می‌کند که در دهه‌های پیشین جزو مسئولیت‌های فردی اعضای جامعه تلقی می‌شد. مانند مسئولیت ناشی از تولید محصولات ناقص و معیوب، مسئولیت بازپرداخت وام و غیره. از سوی دیگر بازار بیمه چنان گسترش پیدا کرده است که خریداران خدمات بیمه‌ای (بیمه‌گذاران) شامل تمامی مؤسسات تجاری، مقامات و مؤسسات دولتی، گروه‌های مختلف اجتماعی و... می‌شود.

در صنعت بیمه انگلیس شرکت‌های بیمه براساس کارکرد آنها به سه گروه تقسیم می‌شود:

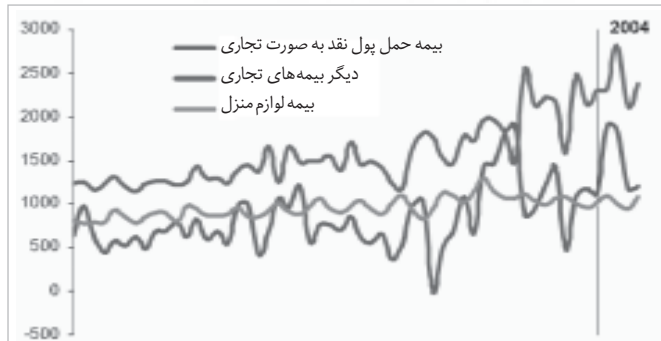
نخست، شرکت‌های ترکیبی (composite companies) است که تمامی خدمات بیمه‌ای را ارائه می‌کنند. شرکت‌های بزرگ بیمه جزو این گروه قرار دارند. گروه دوم شرکت‌های بیمه‌ای که تمامی بیمه‌ها را به جز بیمه‌های زندگی ارائه می‌کنند. گروه سوم شرکت‌های تخصصی بیمه که فقط یک گروه از ریسک‌ها را پوشش می‌دهند. مثلاً شرکت‌های موتوال که فقط بیمه‌های زندگی ارائه می‌کنند.

صنعت بیمه انگلیس یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی این

نمودار یک - میزان خسارت پرداختی در بیمه‌های اموال

نمودار دو - میزان خسارت پرداختی در بیمه سرقه

این سال افزایش یابد.

در سال ۲۰۰۴ خسارات ناشی از آتش سوزی با ۵۷ درصد بیشترین خسارت بخش بیمه های اموال تجاری را تشکیل می داد. مجموع خسارت های بیمه های اموال تجاری در این سال ۴۸۶ میلیون پوند بوده است. یکی از دلایل بالا بودن میزان خسارات این است که دلیل حدود ۹۳ درصد از خسارت های ناشی از توقف تولید آتش سوزی بوده است. در سال های اخیر به دلیل کاهش میزان بیکاری، خسارت های ناشی از سرقت نیز کاهش پیدا کرده است.

بیمه حوادث

همواره این جمله را شنیده ایم که «حوادث اتفاق می افتد» اما حوادث تا چه حد قابل پیشگیری است؟ حادثه اینگونه تعریف می شود: واقعه ای که به صورت غیر منتظره و ناخواسته اتفاق می افتد و معمولاً سبب وارد آمدن خسارت مالی یا جانی می شود. تحقیقات^۲ نشان داده است که در ۹۵ درصد از حوادث جاده ای در انگلیس خطای انسانی نقش داشته است. این بدان معناست که اقدامات هماهنگ دولت، مؤسسات و نهادهای مسئول تأمین جاده ها و راه ها، استفاده کنندگان از جاده ها (رانندگان) و شرکت های بیمه می تواند تا اندازه بسیار زیادی از حوادث جاده ای و مرگ و میر بکاهد.

در سال ۲۰۰۳ شرکت های بیمه در انگلیس ۶ میلیارد پوند خسارت به دارندگان بیمه نامه های اتومبیل پرداخت کردند که به طور متوسط به هر بیمه نامه ۱۲۷۵ پوند پرداخت شده بود. بیشترین خسارت پرداختی شرکت های بیمه به زیان دیدگان ناشی از تصادفات بوده در حالی که خسارت ناشی از سرقت فقط ۱۰ درصد خسارت های پرداختی را تشکیل داده است.

دلایل حوادث و تصادفات رانندگی: مطالعات انجام شده^۳ چهار عامل اصلی را سبب بروز حوادث جاده ای دانسته است: تاریکی هوا، سرعت، پیچ جاده و انحراف وسیله نقلیه از میسر اصلی خود. عوامل خارجی مانند هوا و لغزنده بودن سطح جاده به همراه عوامل داخلی مانند مهارت در رانندگی و داشتن تجربه در وقوع حوادث رانندگی یا عدم آن نقش زیاد دارند. دو راننده که با سرعت یکسانی از یک پیچ جاده ای عبور می کنند ممکن است سرنوشت متفاوتی در انتظار هر یک از آنها باشد.

رانندگان بیشتر در معرض تصادفات هستند. حوادث رانندگی مهم ترین علت مرگ میر جوانان زیر ۲۵ سال در امریکا، کانادا و اتحادیه اروپاست. علت اصلی این است که جوانان معمولاً از خطرات جاده ها آگاهی کمتری دارند و هنگام بروز موقعیت خطرناک تجربه کمتری برای مقابله با آن دارند. جوانی که

مسئولیت زندگی مشترک، فرزندان و تأمین نیازهای مالی خانواده را ندارد، در مقایسه با میانسالان و افراد متأهل به عوامل خطرزا نگاه متفاوتی دارد.

کاهش مرگ و میر ناشی از حوادث رانندگی: در سال ۱۹۹۶ تعداد تلفات حوادث رانندگی در انگلیس به صورت بی سابقه ای افزایش یافت و ۸ هزار نفر حوادث رانندگی کشته شدند. از آن سال به رغم اینکه ترافیک و آمد و شد خودروها در خیابانها و جاده ها تقریباً سه برابر شده است (از ۱۷۹ میلیارد کیلومتر مسافت طی شده در هر سال به ۴۹۵ میلیارد کیلومتر) ولی میزان تلفات در سال ۲۰۰۳ به ۳۵۰۸ نفر کاهش یافت.

یکی از دلایل کاهش مرگ و میر ناشی از حوادث رانندگی، افزایش ایمنی خودروهاست. دلیل دیگر تدوین قوانین و مقررات ایمنی مانند اجباری شدن استفاده از کمربند در خودروهاست. به نظر می رسد ممنوع شدن استفاده از تلفن همراه هنگام رانندگی در سال های آینده به کاهش بیشتر حوادث رانندگی کمک کند.

مسئولیت نامحدود در بیمه اتومبیل: بر اساس قوانین انگلیس^۴ بیمه گران باید بیمه نامه اتومبیل را به گونه ای صادر کنند که بیمه نامه «هرگونه مسئولیت» ناشی از وارد شدن خسارت جانی (جسمی) به شخص ثالث را بتواند جبران کند. به صورت سنتی بیمه گران، بیمه های اتومبیل را به صورت «مسئولیت نامحدود» (unlimited liability) صادر می کنند.

بیمه اتومبیل به دلیل اینکه اجباری است در صنعت بیمه نوعی استثنا به شمار می آید. بیمه شخص ثالث در سال ۱۹۳۰ (۱۳۰۹ شمسی) در انگلیس اجباری شد. دلیل اجباری شدن این بود که برخی از دارندگان خودرو وسیله نقلیه خود را بیمه نمی کردند و در صورت بروز حادثه قادر به جبران خسارت های زیان دیدگان نبودند. دولت انگلیس علاوه بر اینکه بیمه اتومبیل را اجباری کرد، در خصوص خسارات جانی اشخاص ثالث هیچ محدودیتی را در بیمه نامه های اتومبیل نپذیرفت. البته این تکلیف قانونی امروزه مورد اعتراض بیمه گران قرار گرفته است زیرا معتقدند مسئولیت نامحدود سبب ابهام در تعهدات آنها و نامشخص شدن برآوردهای محاسباتی آنان می شود.

اجباری بودن بیمه خودرو به دلیل احتمال وارد شدن خسارت به خودرو نیست، بلکه به خاطر احتمال وارد شدن خسارت به جان، مال و جسم دیگران است.

هر ساله رانندگان بدون بیمه نامه سبب نقض قانون و وارد شدن خسارت به دیگران می شوند. «انجمن بیمه گران بریتانیا» در این خصوص تلاش های گسترده ای برای جلب توجه مقامات دولتی به مسأله خودروهای بدون بیمه نامه انجام داده است.

نمودار سه - درصد رانندگانی که مرتکب تخلفات رانندگی شده‌اند

آگاهی و شناخت اندکی در جامعه این کشور در خصوص بیمه‌های بازنشستگی وجود دارد. این تحقیق در میان افراد ۴۰ تا ۵۵ ساله انجام شد و نشان داد که اکثریت آنها اطلاعات بسیار اندکی درباره شرایط و مزایای این بیمه‌ها دارند. بیشتر شرکت‌کنندگان در تحقیق هیچ برنامه‌ای برای زمان بازنشستگی خود نداشتند و حتی به آن فکر نیز نکرده بودند.^۵

آگاهی‌ها و اطلاعات پرسش‌شوندگان در این تحقیق درباره پس‌انداز دوران بازنشستگی متفاوت بود اما در مجموع می‌توان گفت آگاهی‌های آنها اندک و در حدود اطلاعات اولیه بود. آنان اطلاعات اندکی درباره موارد ذیل داشتند:

- نیاز به خرید بیمه مستمری سالانه برای تبدیل کردن پول‌های پس‌انداز شده به منبع درآمد؛
- بیمه مستمری سالانه منبع درآمدی برای اشخاص ایجاد می‌کند که برای باقی مانده مدت عمر تضمین شده است؛
- بیمه مستمری سالانه قابل انتقال نیست. به این معنی که حقوق دریافتی از بیمه مستمری با فوت دارنده بیمه‌نامه قطع می‌شود مگر اینکه در بیمه‌نامه شرط شده باشد همسر متوفی مستحق دریافت آن است.

یکی از دلایل کم بودن اطلاعات پرسش‌شوندگان، بالا بودن قیمت خدمات مشاوره‌ای است که برای گروه‌های کم درآمد جامعه مانعی به شمار می‌آید. بسیاری از شرکت‌کنندگان در

سرانجام دولت انگلیس گروه مستقلی به ریاست پرفسور دیوید گرین‌وی از دانشگاه نانتینگهام را مأمور بررسی موضوع کرد. این گروه پس از بررسی‌ها و تحقیقات گسترده گزارش نهایی خود را در آگوست ۲۰۰۴ منتشر کرد. این گزارش توصیه‌هایی برای دولت، صنعت بیمه و دیگر نهادهای تاثیرگذار ارائه کرد تا در نهایت بتوان بر مشکل خودروهایی بدون بیمه‌نامه فائق آمد.

«انجمن بیمه‌گران بریتانیا» نیز طرح تحقیقاتی با عنوان «مبارزه با رانندگان بدون بیمه‌نامه» را در ماه ژانویه ۲۰۰۴ آغاز کرد. این تحقیقات نشان داد که رانندگان بدون بیمه‌نامه تهدیدی برای رفت و آمد خودروها در جاده‌ها به شمار می‌آیند و احتمال ارتکاب تخلفات رانندگی در آنها بیشتر است. خلاصه یافته‌های تحقیق چنین بودند:

- رانندگان فاقد بیمه‌نامه ۳ برابر بیشتر از دیگران مرتکب تخلف رانندگی بی‌دقت و بی‌ملاحظه شده‌اند.
- رانندگان فاقد بیمه‌نامه ۱۰ برابر بیشتر از دیگران هنگام مستی رانندگی کرده‌اند.

● رانندگان فاقد بیمه‌نامه ۱۳ برابر بیشتر از دیگران خودروهایی رانندگان کرده‌اند که دچار نقص فنی بوده و اجازه تردد نداشته‌اند.

البته نتایج تحقیق همچنین نشان داد که تعداد رانندگان فاقد بیمه‌نامه در انگلیس کمتر از سایر کشورهای اروپایی است. آلمان، سوئد و هلند در زمینه مقابله با خودروهایی بدون بیمه‌نامه عملکرد خوبی داشته‌اند. یکی از دلایل موفقیت آنان برخورداری از نظام‌های جمع‌آوری و نگهداری سوابق و اطلاعات خودروها، گواهینامه‌های صادره و تلفیق آنها با اطلاعات مربوط به بیمه‌نامه‌هاست. مقامات مسئول با استفاده از این اطلاعات رانندگان بدون بیمه‌نامه را شناسایی می‌کنند.

دولت با بیمه‌گران هم عقیده است که برای غلبه بر مشکل رانندگان بدون بیمه‌نامه باید اقدامات ذیل انجام شود:

- افزایش اقدامات مربوط به شناسایی رانندگان بدون بیمه‌نامه تا بدین وسیله متخلفات بیشتری شناسایی و مجازات شوند.
- متناسب شدن مجازات با تخلف تا مجازات‌ها جنبه بازدارنده داشته باشند.

بیمه‌های زندگی

بیمه‌های بازنشستگی:

نتایج تحقیقی که شرکت ORC International برای «انجمن بیمه‌گران بریتانیا» انجام داد، نشان می‌دهد که

در این سال بیمه‌های بازنشستگی گروهی ۷/۵ درصد رشد داشت ولی بیمه‌های بازنشستگی انفرادی در مقایسه با سال پیش از آن تقریباً بدون تغییر ماند. بیمه‌های عمر انفرادی ۳۱/۵ درصد حق بیمه‌های بلند مدت را در سال ۲۰۰۴ تشکیل می‌داد و حق بیمه تولیدی این بخش بالغ بر ۳/۲ میلیارد پوند بود. (نمودار ۵و۴)

تغییرات آب و هوا و صنعت بیمه

انجمن بیمه‌گران بریتانیا درباره تاثیر تغییرات آب و هوا تحقیقی با عنوان «تغییر اوضاع و احوال بیمه» انجام داد که در نقاط مختلف جهان مورد توجه قرار گرفت. استدلال اصلی این تحقیق بر این اساس استوار بود که برای آمادگی جهت مقابله با تاثیر تغییرات آب و هوا در سال‌های آینده، همین امروز باید دست به کار شد.

گزارش این تحقیق تلاش‌های انجمن بیمه‌گران بریتانیا با دولت این کشور و سازمان حفاظت محیط زیست را برای بهبود مدیریت ریسک سیل در نقاط مختلف انگلیس را تقویت کرد. پس از جاری شدن سیل‌های ویرانگر ماه‌های پایانی سال ۲۰۰۰ انجمن بیمه‌گران بریتانیا دولت این کشور را متقاعد کرد سرمایه‌گذاری برای دفاع در برابر خطر سیل را افزایش دهد و استراتژی مقابله با خطر سیل را بهبود بخشد.

تلاش‌های انجمن و طرح‌ها و سرمایه‌گذاری‌های دولت، صنعت بیمه را قادر ساخت پوشش بیمه‌ای برای انبوه منازل مسکونی و واحدهای تجاری که در مناطق سیل خیز واقع شده‌اند، ارائه کند. به دلیل لابی‌های گسترده انجمن بیمه‌گران بریتانیا و تلاش‌های رسانه‌ای آن، دولت موافقت کرد در سال ۲۰۰۴ و سال‌های پس از آن سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای برای مقابله با حوادث طبیعی اختصاص دهد.

بیمه درمانی

دولت انگلیس در سال‌های اخیر بودجه خدمات درمانی در سطح ملی را به صورت قابل ملاحظه‌ای افزایش داده است. شهروندان انگلیسی معتقدند خدمات درمانی مهم‌ترین مسئله خانواده‌ها به شمار می‌آید. علاوه بر نظام بیمه‌های درمانی دولتی، بیمه‌های خصوصی نیز در این عرصه نقش مهمی ایفا می‌کنند.

تحقیق معتقد بودند باید دولت مراکز خدمات مشاوره‌ای بی‌طرف ایجاد کند تا شهروندان با اطمینان و به راحتی بتوانند به آنها مراجعه کنند.

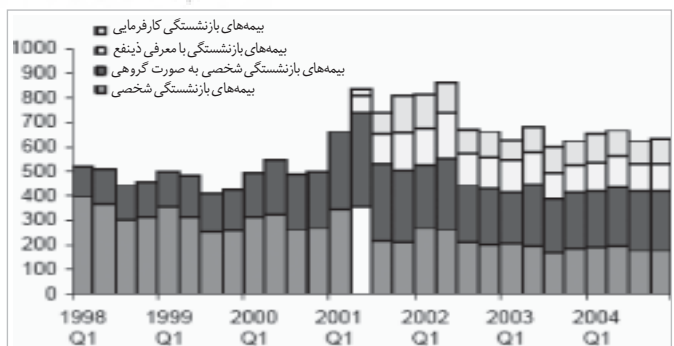
البته «انجمن بیمه‌گران بریتانیا» (FAS) بروشورها و برگه‌هایی برای اطلاع رسانی درباره بیمه‌های بازنشستگی و مستمری سالانه تهیه کرده است. اما هنوز کافی نیست. آموزش درباره بیمه‌های بازنشستگی: دولت، بیمه‌گران و دیگر نهادهای ذیربط مسئولیت افزایش آگاهی‌ها و اطلاعات مالی شهروندان را برعهده دارند. این اطلاعات باید شامل:

- دلال و ضرورت‌های اجباری بودن بیمه‌های بازنشستگی و مستمری سالانه
- وجود مشوق‌ها برای پس انداز مانند معاف بودن از مالیات
- مزایای مستمری سالانه مانند دریافت تضمین حقوق برای باقی مانده مدت عمر

عملکرد صنعت بیمه در بخش بیمه بازنشستگی و مستمری سالانه

در سال ۲۰۰۴ بیمه‌های بلندمدت ۵/۴ درصد رشد داشت و حق بیمه تولیدی این بخش به ۱۰/۲ میلیارد پوند بالغ شد.

نمودار چهار- حق بیمه تولیدی در بیمه‌های عمر انفرادی

نقش بیمه در سبب هزینه‌های خانواده
در انگلیس فرهنگ بیمه تا حدود زیادی گسترش یافته و نهادینه شده است. به گونه‌ای که بیشتر مردم حداقل چند بیمه‌نامه خریداری می‌کنند. جدول یک نشان‌دهنده نقش بیمه در سبب هزینه‌های خانواده به تفکیک نوع بیمه‌هاست. البته این جدول ممکن است نشان‌دهنده تمامی هزینه‌های انجام شده برای خرید بیمه‌نامه نباشد زیرا برخی از پوشش‌های بیمه‌ای را کافرمایان برای خانواده‌ها تهیه می‌کنند (مانند بیمه درمانی).

سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های بیمه
صنعت بیمه انگلیس تا ۳۱ دسامبر ۲۰۰۴ میلادی ۱۱۸۹ میلیارد پوند به نیابت از بیمه‌گذاران در سهام شرکت‌ها و دیگر دارایی‌ها در داخل و خارج از کشور سرمایه‌گذاری کرده است. بیشتر این سرمایه‌گذاری‌ها در بازار سهام است. بیمه‌گران بریتانیایی در مجموع ۱۷ درصد از سهام تمامی شرکت‌های این کشور را در اختیار دارند. جدول دو سرمایه‌گذاری صنعت بیمه را به تفکیک نشان می‌دهد.

فعالیت‌های صنعت بیمه انگلیس در خارج از کشور
حدود یک چهارم درآمدها و حق بیمه شرکت‌های بیمه انگلیسی در خارج از کشور تولید می‌شود. درآمد شرکت‌های بیمه انگلیسی از خارج از کشور حدود ۳۲ میلیارد پوند است که از این مبلغ ۲۴ میلیارد پوند به بیمه‌های بلندمدت و ۸ میلیارد پوند به بیمه‌های غیرزندگی اختصاص دارد. صنعت بیمه در واقع بزرگ‌ترین بخش صادراتی در اقتصاد انگلیس به شمار می‌آید.

سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بیمه
در سال ۲۰۰۳، ۹۴۰ میلیارد دلار در محصولات بیمه‌ای سرمایه‌گذاری شده است. این مبلغ ۳۱ درصد ثروت‌های شخصی را در انگلیس تشکیل می‌دهد. از این مبلغ ۲۴۵ میلیارد پوند در بیمه‌های بازنشستگی شغلی سرمایه‌گذاری شده، ۳۶۵ میلیارد پوند در بیمه‌های بازنشستگی انفرادی و ۲۳۰ میلیارد پوند در بیمه‌های زندگی سرمایه‌گذاری شده است.^۹

چالش‌های صنعت بیمه انگلیس در اروپا
پیر شدن جمعیت تأثیرات اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای بر کشورهای اروپایی خواهد داشت. میزان جمعیت فعال (۱۵

حدود ۷ میلیون نفر در انگلیس تحت پوشش بیمه‌های درمانی خصوصی هستند. در سال ۲۰۰۳ حدود ۳/۷ میلیون بیمه‌نامه درمانی صادر شد که به رغم شرایط دشوار اقتصادی، افزایش اندکی را نسبت به سال قبل از آن نشان می‌داد.^۷ اگرچه بیشتر بیمه‌های درمانی

جدول ۱: نقش بیمه در سبب هزینه‌های خانواده به تفکیک نوع بیمه‌نامه‌ها

نوع بیمه‌نامه	درصد خانوارهایی که این بیمه‌نامه را خریداری می‌کنند	میانگین هزینه‌ای که در خانواده در سال برای این بیمه‌نامه صرف می‌کند
بیمه ساختمان	۶۴	۱۸۸ پوند
بیمه اموال و اثاثیه منزل	۷۷	۱۵۶ پوند
بیمه اتومبیل	۷۲	۵۵۶ پوند
بیمه درمانی	۱۱	۶۳۰ پوند
بیمه رهن	۲۱	۴۰۷ پوند
بیمه عمر	۴۷	۸۰۷ پوند
بیمه بازنشستگی انفرادی	۱۵	۱۵۳۱ پوند
بیمه درآمد	۲	۴۸۵ پوند

جدول ۲: سرمایه‌گذاری صنعت بیمه در بخش‌های مختلف اقتصادی

نوع سرمایه‌گذاری	مبلغ سرمایه‌گذاری
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار انگلیس	۱۸۷ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار خارجی	۵۹ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در سهام عادی شرکت‌های انگلیسی	۲۶۹ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در دیگر اوراق بهادار شرکت‌های انگلیسی	۱۴۴ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های خارجی	۱۲۵ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در دیگر اوراق بهادار شرکت‌های خارجی	۱۰۱ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری در اموال	۸۴ میلیارد پوند
سرمایه‌گذاری نقدی و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها	۱۰۹ میلیارد پوند
مجموع	۱۱۸۹ میلیارد پوند

خصوصی را شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی برای کارمندان خود خریداری می‌کنند، اما با این حال بیش از یک میلیون نفر نیز به صورت انفرادی برای خود و خانواده‌شان این بیمه‌نامه را خریداری کرده‌اند. همان‌گونه که از مقایسه ارقام بالا مشاهده می‌شود، حدود دوسوم بیمه‌نامه‌های درمان خصوصی را شرکت‌ها برای کارکنان خود خریده‌اند. در سال ۲۰۰۳ شرکت‌های بیمه در رشته درمان بیش از ۲ میلیارد پوند هزینه کردند و به همین میزان از بار دولت در زمینه تأمین خدمات درمانی کاستند و به اقتصاد این کشور کمک کردند.^۸ در انگلیس بیمه درمانی فقط برای تأمین هزینه‌های درمان بیمه‌گذار نیست، بلکه پیامدهای مالی بیماری را نیز تحت پوشش قرار می‌دهد. به این صورت که اگر فرد بر اثر بیماری نتواند در محل کار خود حاضر شود و در نتیجه از دریافت حقوق و دستمزد محروم شود، بیمه درمان ضرر و زیان مادی او را در مدت درمان جبران می‌کند، البته داشتن این پوشش مستلزم پرداخت حق بیمه بیشتری است.

تا ۶۴ سال) از ۶۷/۴ درصد در سال ۲۰۰۴ به ۵۶/۷ درصد در سال ۲۰۵۰ کاهش خواهد یافت. این بدان معناست که در این دوره ۵۲ میلیون نفر از جمعیت فعال این کشورها کاسته خواهد شد. صنعت بیمه اروپا با پیر شدن جمعیت فشارهای مضاعفی را برای پرداخت هزینه‌های مربوط به بازنشستگی و مستمری سالانه شهروندان تحمل خواهد کرد. در سال ۲۰۰۳ شرکت‌های بیمه انگلیس هر روز مبلغ ۱۳۹ میلیون پوند به بازنشستگان و مستمری‌بگیران پرداخت کرده‌اند، در حالی که دولت این کشور از محل صندوق‌های بازنشستگی روزانه ۱۲۶ میلیون پوند به بیمه‌گذاران پرداخته است.

با گسترش اتحادیه اروپا و افزایش اعضای آن از ۱۵ عضو به ۲۵ عضو، صنعت بیمه نقش مهمی در کمک به پیشرفت اقتصادی اعضای جدید و ایجاد فرصت‌های شغلی برای شهروندان آنها برعهده دارد. بازار بیمه کشورهای اروپایی به سرعت در حال رشد است. برای رشد و گسترش بیشتر این بازارها باید موانع برطرف شده و رقابتی شوند. برای آزادسازی صنعت بیمه و رقابتی کردن آن اتحادیه اروپا در حال تدوین قوانین و مقررات جدیدی برای کشورهای عضو است. آزادسازی بازار و رفع موانع منافع زیر را برای شهروندان اروپایی در پی خواهد داشت:

و مقررات الزام‌آوری برای شرکت‌های بیمه تدوین کرده است.^{۱۰}

- دسترسی آسان‌تر به خدمات بیمه‌ای

- اطلاعات بیشتر و قابل فهم‌تر درباره محصولات بیمه‌ای

- تطبیق یافتن محصولات بیمه‌ای با نیازهای بیمه‌گذاران

- گسترده‌تر شدن حق انتخاب با متنوع شدن محصولات بیمه‌ای

- قیمت‌های رقابتی

- اعتماد بیشتر به خدمات بیمه‌ای

از سوی دیگر گسترش اتحادیه اروپا سبب اضافه شدن جمعیت آن می‌شود و بازاری ۴۵۷ میلیون نفری برای صنعت بیمه این اتحادیه به وجود می‌آورد که فرصت‌های خوبی در اختیار آن قرار می‌دهد تا محصولات بیمه‌ای مختلفی مانند بیمه‌های اموال، اتومبیل، بیمه‌های مسافرتی، درمانی، بازنشستگی و غیره به آنها ارائه کند. صنعت بیمه انگلیس که بزرگ‌ترین صنعت بیمه در اروپاست و دو برابر بزرگ‌تر از کشور دوم در این عرصه است. به گونه‌ای که شرکت‌های بیمه انگلیس حدود ۱۰ درصد بیمه‌نامه‌های جدید را در اروپا صادر می‌کنند. این شرکت‌ها در رشته‌های بیمه‌های عمومی و بازنشستگی حدود ۴۵ میلیون نفر را در انگلیس و میلیون‌ها نفر را در دیگر کشورهای اروپایی تحت پوشش خدمات بیمه‌ای قرار داده‌اند.

قوانین و مقررات اتحادیه اروپا برای صنعت بیمه

اتحادیه اروپا برای حفظ حقوق و منافع بیمه‌گذاران و ساماندهی فعالیت‌های شرکت‌های بیمه در کشورهای عضو، مجموعه قواعد

۱. مقررات مربوط به حفظ حقوق بیمه‌گذاران

الف) مجموعه مقررات مربوط به پرداخت دیون شرکت‌های بیمه: شرکت‌های بیمه باید به صورت صحیحی تأمین سرمایه شوند تا بیمه‌گذاران بتوانند به عملکرد آنها اعتماد پیدا کنند. اتحادیه اروپا مجموعه مقررات جدیدی با عنوان «مقررات پرداخت دیون» (Solvency Directive) تدوین کرده است تا شرکت‌های بیمه ملزم شوند ریسک‌هایی که با آن مواجه هستند را به صورت دقیقی محاسبه کنند و منابع مالی شرکت را متناسب با این ریسک‌ها مدیریت و حفظ کنند. این وضعیت سبب حفظ منافع بیمه‌گذاران و افزایش قدرت رقابتی شرکت‌های بیمه می‌شود.

ب) مجموعه مقررات مربوط به بیمه اتکایی: بیمه‌گران اتکایی ریسک‌هایی را پوشش می‌دهند که برای شرکت‌های بیمه بزرگ است. شرکت‌های بیمه اتکایی به دلیل گستره فعالیت‌های بین‌المللی خود می‌توانند ریسک‌ها را توزیع کنند تا موازنه‌ای بین خسارت‌های احتمالی برقرار کنند. اتحادیه اروپا اصول کلی با عنوان «مقررات بیمه اتکایی» (Reinsurance Directive) تدوین کرده است تا اصول کلی مشترکی برای نظارت بر شرکت‌های بیمه اتکایی و مسائل مربوط به سرمایه این شرکت‌ها در تمامی کشورهای عضو حاکم باشد.

جدول سه - رتبه بندی شرکت های بازار بیمه انگلیس بر حسب حق بیمه تولیدی در رشته های مختلف - سال ۲۰۰۴

شرکت ها	حق بیمه تولیدی در تمام رشته ها		انفرادی اتومبیل	تجاری اتومبیل	اموال منازل مسکونی	حوادث	درمان	مسئولیت	سایر رشته ها *
	رتبه	مبلغ (میلیون پوند)							
AVIVA	۱	۵,۷۲۴	۲	۱	۱	۱	۳	۲	۲
RBS Group	۲	۴,۴۷۸	۱	۱۱	۶	---	۶	۱۳	۱
Zurich Financial Services	۳	۲,۵۲۴	۳	۳	۳	---	۱۳	۱	۹
Royal & SunAlliance	۴	۲,۵۰۴	۵	۲	۲	۱۷	۹	۳	۴
AXA	۵	۲,۳۹۷	۱۱	۶	۴	۲	۲	۴	۱۱
Allianz Comhill	۶	۱,۳۷۷	۹	۴	۵	۱۶	۱۵	۶	۶
BUPA	۷	۱,۳۰۰	---	---	---	---	۱	---	---
HBOS	۸	۷۷۸	۸	---	---	۹	---	---	۱۸
NFU Mutual	۹	۷۲۲	۱۲	۵	۷	۲۰	---	۱۰	---
Co-operative Insurance Society	۱۰	۶۳۲	۶	۸	---	---	---	---	---
Lloyds TSB	۱۱	۶۰۶	---	---	---	۶	---	---	۱۰
Fortis Insurance Limited	۱۲	۵۴۹	۴+	---	۱۵	۱۰	---	۱۸	---
Brit Insurance Company	۱۳	۴۹۱	---	۱۰	۱۱	---	---	۹	۷
Legel & General	۱۴	۴۳۲	---	---	---	---	۵	---	---
Barclays	۱۵	۴۲۳	---	---	---	---	---	---	---
OBE International	۱۶	۴۱۲	---	۷	۱۴	---	۸	۷	۱۴
Liverpool Victoria Friendly Society	۱۷	۲۸۴	۷	---	---	---	---	---	---
Munich Re	۱۸	۳۴۳	---	---	۱۰	---	---	---	۵
Pinnacle Insurance plc	۱۹	۳۰۴	---	---	---	۵	---	---	۸
Ace Insurance S.A.-N.V.	۲۰	۲۸۰	---	---	۹	۱۳	---	۵	---

* شامل بیمه های درمان، هوایی و حمل و نقل

مربوط به بازنشتگی شغلی خود را از یک کشور به کشور انتقال دهند و از مزایای آن بهره مند شوند.

ج) مجموعه مقررات مربوط به اقدامات تجاری غیرمنصفانه و مقررات اعتبار مشتریان: مقامات نظارتی خواستار قراردادهای عادلانه و منصفانه برای بیمه گذاران هستند. هدف «مقررات اقدامات تجاری غیرمنصفانه» (Commercial Practices Unfair Credit Directive) (Unfair Credit Directive) جلوگیری از گمراه کردن مشتریان و احجاف آنان است. «مقررات اعتبار مشتریان» (Consumer Credit Directive) سبب شکل گیری نوعی بازار واحد برای اعتبار مشتریان در اتحادیه اروپا می شود و به این طریق از حقوق آنان حمایت خواهد شد.

پی نوشت:

1. Association of British Insurers, UK Insurance - Facts 2005.
2. Sabet B E and Taylor H. (1980) "the Know risks we run: The highway", TRL Limited.
3. Clarke D.D Ward P. and Truman W., "In - depth causation study of Young drivers" TRL , 2002 accident
4. The Road Traffic Act , 1988 (RTA) , Section 145, (3)(a) .
5. Association of British Insurance, ABI Insurance Monthly, march 2005, P.2.
6. A Changing climate for insurance
7. Association of British Insures, Annual Report 2003/2004, p.20.
8. Ibid, p.21.
9. Standard and Poor's Thesys.
10. Association of British Insures, "Key Challenges Facing the UK Insurance Industry in Europe", June 2005.

۲. طرح های مربوط به حفظ حقوق سهامداران اتحادیه اروپا طرح های مختلفی برای نظارت بر مدیریت شرکت های بیمه تدوین کرده است تا بر چگونگی مدیریت منابع مالی این شرکت ها و حفظ حقوق سهامداران نظارت داشته باشد. این طرح ها شامل مقررات یکسان و الزام آوری است تا مدیریت شرکت ها در مقابل سهامداران پاسخگو باشند و عملکرد آنها شفاف باشد.

۳. طرح های مربوط به تسهیل بیمه های بازنشستگی اتحادیه اروپا به زودی «مقررات قابل انتقال بودن بیمه های بازنشستگی» (Portability of Pensions Directive) را منتشر خواهد کرد. با نهای شدن این مقررات حقوق مربوط به بازنشستگی شغلی در کلیه کشورهای عضو اتحادیه اروپا قابل انتقال خواهد بود. فدراسیون بیمه گران اروپایی بر چگونگی اجرای این مقررات نظارت خواهد کرد تا بیمه گذاران بتوانند حقوق